

**Ройко Н.В., Старченко І.І., Филенко Б.М., Проскурня С.А.,
Прилуцький О.К.
Полтавський державний медичний університет м. Полтава**

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У ВИКЛАДАННІ ПАТОМОРФОЛОГІЇ ЗДОБУВАЧАМ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

У сучасних умовах концепція модернізації української вищої освіти полягає у формуванні універсальних знань, освоєнні ключових компетенцій та вдосконаленні досвіду самостійної діяльності. Державні стандарти вищої освіти припускають зміщення акцентів на процес пізнання, мотиваційну складову студентів, оскільки ефективність цього процесу залежить від їх пізнавальної активності.

Освітній процес у вищому навчальному закладі тільки тоді може розвиватися, коли здобувач освіти та викладач працюватимуть у постійному пошуку, впроваджуючи та використовуючи інновації. Сам зміст пошукової діяльності має бути актуальним для кожного студента та студентського колективу в цілому. Адже пошуковий характер діяльності здобувача освіти формує в нього потребу у самоосвіті, вивченні передового досвіду, підвищенні свого рівня знань та майстерності. Науково-педагогічним працівникам необхідно створити умови для підготовки студента-дослідника, велику увагу приділяти створенню ситуацій успіху як засобу розвитку мотивації досягнення для вироблення у нього прагнення особистісного самовдосконалення.

Підвищення якості освітніх послуг студентам державних установ вищої медичної освіти неможливе без впровадження інноваційних методів у навчальний процес. При цьому якісне викладання патоморфології в медичному закладі вищої освіти має відповідати дедалі більшим вимогам сучасного суспільства. Це передбачає формування під час навчання студентів компетенцій, тобто, здатність застосовувати знання, вміння, успішно діяти на основі практичного досвіду при вирішенні професійних завдань. З цієї причини виникла потреба поєднання традиційних методів викладання з новими, інноваційними підходами у навчанні студентів патоморфології як однієї з фундаментальних та науково-практичних дисциплін.

Патологічна анатомія – єдина з морфологічних навчальних дисциплін, що має власну клінічну базу і постійно застосовує дані біології, гістології, нормальної та топографічної анатомії у процесі викладання з метою клінічної діагностики. Саме в рамках вивчення патоморфології здобувачі освіти часто вперше розуміють значення та необхідність різних відомостей з теоретичних

дисциплін, які вивчаються на молодших курсах. На жаль, у процесі викладання доводиться досить часто переконуватися в тому, що ці базові знання є недостатніми і дуже часто через відсутність або дефіцит мотивації у студентів при вивченні теоретичних дисциплін. Дійсно, знання норми для студентів цінне, насамперед, для розуміння різної патології та принципів її лікування. Вищесказане зовсім не означає претензії до викладання основ нормальної морфології, навпаки, ми розглядаємо це як поле своєї діяльності для покращення якості морфологічних знань у студентів. Традиційне використання на практичних заняттях фіксованих мікропрепаратів, мікроскопів та мікропрепаратів не можна виключити ніколи, це дозволяє уявити патологічний процес, в так званому «натуральному вигляді». Але, поєднуючи традиційний підхід із комп'ютерними технологіями, з'явилася можливість проводити заняття на іншому, вищому рівні, збільшити зацікавленість студентів та мотивацію до вивчення предмета.

Впровадження сучасних тренажерних комплексів нового покоління, створення базових навчальних центрів плавно перекидають місток від імітації до клініки та до реального пацієнта. Наші навчальні аудиторії оснащені комп'ютерами та електронними екранами (LCD-телевізорами), де студентам демонструються мікропрепарати в різних збільшеннях. Завдяки електронним технологіям викладачам значно легше пояснювати матеріал – зображення яскраві, великі, є можливість опрацювати кожен деталь і спільно зі студентами обговорити в подробицях той чи інший патологічний процес. Була створена та продовжує накопичуватися електронна база зображень мікропрепаратів.

На занятті викладач синхронізує перегляд препаратів із поясненням зображеного патологічного процесу на екрані. Як показав досвід, заняття з патоморфології, на яких застосовуються електронні технології, проходять набагато активніше, цікавіше, а ефективність їх значно вища. Студенти з великим ентузіазмом вивчають мікропрепарати із зображеннями патологічних процесів на великому екрані.

Для оптимізації навчального процесу поряд з електронними технологіями на заняттях із патоморфології використовуються макропрепарати (фіксовані у формаліні органи з різними патологічними процесами). Незважаючи на широке використання електронних атласів з фотографіями макро- та мікропрепаратів, уточнюючих схем, узагальнюючих таблиць для розбору та повторення пройденого матеріалу, тестів на паперових та електронних носіях, у сучасних умовах виникла необхідність створення мультимедійних презентацій лекцій, завдяки яким студенти

можуть в умовах дистанційного навчання отримати повний обсяг інформації з усіх розділів загальної та спеціальної патоморфології.

Таким чином, застосування фантомного та симуляційного навчання, а також наочних матеріалів та дистанційних технологій нами бачиться як прийнятний та необхідний напрямок у навчальному процесі.

**Рябушко О.Б., Єрошенко Г.А., Клепець О.В., Ваценко А.В., Улановська-Циба Н.А., Передерій Н.О., Кінаш О.В., Шевченко К.В.
Полтавський державний медичний університет м. Полтава**

ДО ПИТАННЯ ПРО ФОРМУВАННЯ САМОСТІЙНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

Сучасна система вищої освіти, і зокрема медичної, спрямована не тільки на підготовку висококваліфікованих фахівців, але й на формування всебічно розвиненої особистості, здатної не лише використовувати набуті знання у професійній діяльності, а й постійно їх поповнювати, оновлювати та корегувати. Важливим показником ефективності професійної підготовки є самостійність здобувачів освіти, яка необхідна для здійснення узагальнень, прийняття вивірених рішень, виконання кваліфікованих дій, творчого розв'язання поставлених проблем та задач.

У сучасному освітньому просторі об'єм інформації, необхідний для плідної праці та життя освіченої людини, невпинно зростає. Це вимагає від майбутніх медиків здатності самостійно орієнтуватися у потоках інформації, вміння її систематизувати, здійснювати критичний аналіз та відбір. Тому до рівня сформованості самостійності здобувачів освіти виставляються особливі вимоги. Людина не народжується з такою властивістю, як самостійність, а набуває і розвиває її в процесі життєдіяльності. Свідоме мотивування своєї діяльності, вміння скласти програму дій, здатність аналізувати власні вчинки і приймати адекватні рішення, виробляється внаслідок особистого досвіду критичної оцінки зовнішніх впливів і власних можливостей. Загалом самостійністю називають вольову властивість особистості, яка характеризується незалежністю, активністю, свідомістю та відповідальністю, вмінням самостійно мислити і приймати рішення, здатністю до конкретних видів діяльності, що проявляється під час виконання навчальних та практичних завдань.

Формування самостійної особистості – одне з важливих завдань сучасної професійної освіти. Майбутні фахівці повинні вміти самостійно